

Estonsko v sekci prezentovali pouze archiváři, kteří hovořili o zahajování dílčích programů.

Za zmínku stojí projekty Lotyšské Národní knihovny zaměřené na digitalizaci novin, plakátů, topografických map, pohlednic a vinylových gramofonových desek; rovněž pak speciální projekty Knihovny Akademie věd: zhotovování digitálních kopií historických zobrazení krajiny Pobaltí (2800 digitálních obrazů), historické obrazy Rigy (k 700 letům založení města) a digitální zpřístupnění dalších historických materiálů ze starých tisků.

Nejvíce se toho v dané oblasti děje v Litvě, která byla z tohoto úhlu pohledu představena také nejkomplexněji. Za zmínku stojí projekt, který se ve spolupráci Institutu matematiky a informatiky a Národní knihovny snaží představit zajímavé aspekty vzácných fondů. Historické sbírky Vilniuské univerzitní knihovny byly představeny na CD-ROM jako jeden z pilotních projektů programu UNESCO Paměť světa již v roce 1998 a stal se tak nejznámějším projevem digitalizace z celého Pobaltí.

Pracuje se též na projektu digitalizace dvorních knih Litevského velkovévodství (zahájeno v r. 2001), jsou digitalizovány restaurované pergamenové dokumenty a byla digitalizována i první tištěná litevská kniha. Knihovna Litevské Akademie věd převádí do digitální podoby staré noviny; běží programy digitalizace skleněných negativů a fotografických negativů vůbec.

Virtuální exhibice se objevily v Litvě na webu v roce 1999; na univerzitě byly zpracovány virtuální výstavy *Vilnius ve starých fotografiích*, *Architektonický celek Vilniuské univerzity* (jako bývalá jezuitská kolej připomíná Klementinum – digitalizované obrazy posloužily také k vydání krásného kalendáře) nebo *Litva v 15.-17. století*.

Fakulta komunikace Vilniuské univerzity má kromě knihovnických studií také bakalářský program zaměřený na archivnictví a magisterský program pro muzejnictví. Litevská muzea mají i svůj portál, a to na adrese <http://www.muzejai.lt/>, a disponují již více než 10 000 digitálními obrazy ze svých sbírek. Pokus o vstup do světa litevských archivů je na URL <http://www.archyvai.lt>. Bohužel, zatím existují pouze národní verze.

Samozřejmě, že ve všech třech pobaltských zemích – tak jako u nás – existují národní stránky CULTIVATE, přinášející informace o dění v oblasti knihoven, muzeí a archivů. Struktura URL CULTIVATE je jednotná, například <http://www.ee.cultivate-europe.org> nebo <http://www.cz.cultivate-europe.org> v případě České republiky. Pro přístup do litevských nebo lotyšských stránek CULTIVATE pouze použijeme značku země, tedy lt resp. lv.

Aktivít vedoucích k virtuálnímu zpřístupnění kulturního dědictví pobaltských zemí je daleko více: s digitalizací začala i Estonská národní knihovna a řada malých projektů probíhá i v jiných typech organizací. Žádný však zatím nepřerostl svým objemem a rozšířením výrazně hranice jednotlivých institucí.

Řadu let již dochází ke spolupráci s kolegy ze všech tří zemí. Někteří z nich u nás pobývali ještě před zahájením svých programů digitalizace, vázaných na pomoc z Open Society Fund. Naši odborníci přednášeli v roce 1999 na letní škole v Sofii věnované digitalizaci středověkých

První konference pobaltských zemí o problematice knihoven, muzeí a archivů

Ve dnech 25.-26. dubna 2002 se v Rize konala první pobaltská konference, věnovaná problematice knihoven, archivů a muzeí. Šlo o mezinárodní konferenci, kde kromě účastníků z Estonska, Lotyšska a Litvy vystoupili referující z dalších evropských zemí.

Konference dala účastníkům příležitost seznámit se se zkušenostmi řady evropských zemí formou referátů na plenárním zasedání a během diskusí a kratších prezentací v sekcích. V sekci Digitalizace byla představena řada projektů v oblasti knihoven i archivů. Poměrně podrobně bylo informováno o aktivitách v Lotyšsku a Litvě, zatímco

rukopisů a zejména na semináři uspořádaném Lotyšskou národní knihovnou v Rize.

Na cestu digitalizace se chystá vykročit i Říšská městská knihovna; zatím jde o dílčí prezentační projekt, ale i v tomto případě projevila Národní knihovna ČR ochotu podělit se o své know-how. Tak jako to ostatně učinila i v jiných případech, například při poskytování konzultací a umožňování stáží nejen pro odborníky z knihoven, ale i pro studující z našich i zahraničních vysokých škol, kteří se chtějí specializovat na digitální zpřístupnění vzácných dokumentů. I díky jejich aktivitě po ukončení studia se stáváme známými v řadě zemí světa nejen na úrovni národních knihoven.

Adolf Knoll